

УДК 336.14:336.22

Зоря О.П.¹, Бреян К.С.²

¹ канд. соц. наук, доц. НУ«Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-0515м НУ«Запорізька політехніка»

ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІКИ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ В СТРУКТУРІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Статтею 10 Податкового кодексу України встановлено перелік місцевих податків та зборів. Місцеві ради в межах повноважень вирішують питання

відповідно до вимог цього ПК щодо встановлення податку на майно (в частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки) та встановлення збору за місця для паркування транспортних засобів, туристичного збору та земельного податку за лісові землі.

До місцевих податків належать: податок на майно (який складається із плати за землю, податку на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки, транспортного податку); єдиний податок. До місцевих зборів належать: збір за місця для паркування транспортних засобів; туристичний збір. Місцеві ради обов'язково установлюють єдиний податок та податок на майно (в частині транспортного податку та плати за землю, крім земельного податку за лісові землі)..

Найбільша питома вага в структурі доходів місцевих бюджетів України у 2025 році припадала на:

- податок та збір на доходи фізичних осіб – 39,9% (300,3 млрдгрн) в порівнянні з 2024 роком, що є на 2,0п.п.більшеісвідчить про посилення залежності місцевих бюджетів від ПДФО. На це вплинулозростання фонду оплати праці в інших секторах економіки, розширення бази оподаткування, перерозподіл доходів;

Податок та збір на доходи фізичних осіб (ПДФО) є одним із ключових податків в Україні, що стягується з доходів громадян. Він забезпечує значну частину надходжень до державного та місцевих бюджетів, фінансуючи соціальні програми, освіту, охорону здоров'я та інші суспільно важливі сфери.

Згідно зі статтею 262.1. платниками податку є:

- фізична особа - резидент, яка отримує доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи;

- фізична особа - резидент, яка володіє та/або користується (орендує (суборендує), на умовах емфітевзису, постійно користується) земельними ділянками, віднесеними до сільськогосподарських угідь, у частині мінімального податкового зобов'язання;

- фізична особа - нерезидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні;

- податковий агент.

- офіційні трансферти – на рівні 26,0 %, (196,1 млрд грн), що на 1,7п.п. менше, це вказує на скорочення державної підтримки місцевих бюджетів та зростання власних доходів органів місцевого самоврядування;

- єдиний податок – 10,2% (76,4 млрдгрн), що відповідає показнику 2024 року. Це свідчить про стабільність ролі єдиного податку у структурі доходів місцевих бюджетів;

- податок на майно – 7,8% (58,3 млрдгрн), на 0,4п.п. більше;

Згідно зі статтею 265.1. податок на майно складається з:

- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- транспортного податку;
- плати за землю.
- власні надходження бюджетних установ – 4,2% (31,3 млрдгрн), на 0,5 п.п. менше;
- інші податки і збори – 3,0% (22,5 млрдгрн), на 1,3п.п. менше;
- внутрішні податки на товари та послуги – 4,9% (37,1 млрдгрн), 0,8п.п. більше;
- орендна плата – 4,0 % (29,9 млрдгрн), на 0,1 більше.

Податок та збір на доходи фізичних осіб, податок на майно, внутрішні податки на товари та послуги, орендна плата демонструють поступове зростання питомої ваги, що свідчить проактивізацію місцевих ресурсів та потенціал для фінансової автономії територіальних громад.

Особливо гостро проблема недостатньої ролі місцевих податків у доходах місцевих бюджетів проявляється в умовах воєнного стану.

Територіальні громади змушені оперативню реагувати на нові виклики, проте обмежений доступ до власних фінансових ресурсів ускладнює забезпечення потреб у сфері безпеки, гуманітарної допомоги та відновлення критичної інфраструктури.

Слід відмітити, що одним із ключових джерел формування доходів місцевих бюджетів виступають місцеві податки та збори.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України. Закон України: № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Публічний звіт голови державної казначейської служби України : 2025. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>